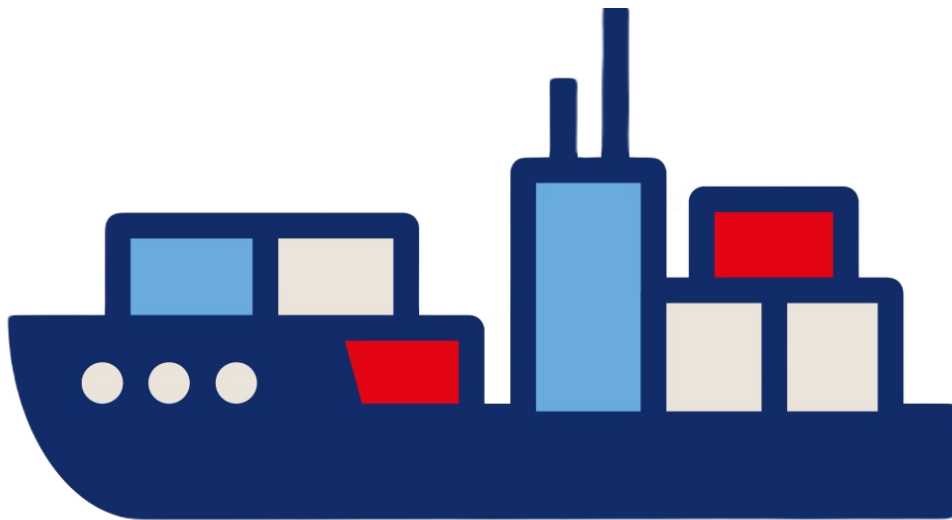

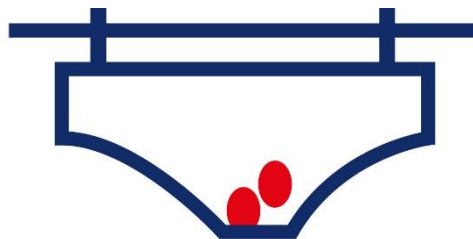
SÆT KURSEN

**Undervisningscases
om køn og kommunikation i søfarten**

ALLE SER RØDT

Mathilde vågner med hovedpine på containerskibet. Den stikkende sol skærer som en kniv over venstre øje, da hun skrår over dækket. Som skibsassistent er dagens første opgave at efterse surringer, og det passer Mathilde fint i dag. Så kan hun gå lidt for sig selv.

Kollegerne er i højt humør. Det er fredag med havn i sigte, og snakken går om, hvor fedt det bliver med kolde øl og varme kællinger. Mathilde ignorerer det.

"Kom nu, du skal da med," siger Bogdan og puffer til hende med sin albue. Mathilde gentager sit afvæbnende svar "Argh!", hvorefter Daniel grinende spørger, om det allerede er den tid på måneden igen.

Til 10-kaffe forstummer snakken, da Mathilde træder ind i messen. Alle stirrer på hende, men ingen fortrækker en mine, før Daniel begynder at synge "*Vi skal alle være søde, når mor hun har det røde*". Latteren sætter ind. Mathilde vender om i døren og går ud og efterspænder vantskruer. Hun kan mærke, tårerne presse på.

Til frokost spørger en af kollegerne, om Mathilde egentlig mangler nogle trusser. Hun smiler og svarer kækt: "Gør du?"

Samme eftermiddag bemærker hun, at kollegerne løber rundt på dækket og skraldgriner. Mathilde stopper op og får øje på et par af sine underbukser, der hænger i en wire. Nogen har tegnet røde pletter i dem med maling. Mathilde bliver flov og får blussende kinder.

Hun skynder sig ned på sit kammer for at sunde sig. Mathilde ser, at en skuffe står åben og er gennemrodet. Hun lukker døren og bander indvendigt, imens struben snører sig sammen. Tårerne er på vej, da mobilen siger "pling". Det er Mathildes mor, der spørger, hvordan det går. Mathilde svarer ikke.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Mathilde?

Hvordan reagerer Mathilde? Hvordan reagerer andre?

**Hvad kan være grundene til, at Daniel og drengene chikanerer Mathilde?
Hvad kan være grundene til, at ingen siger fra?**

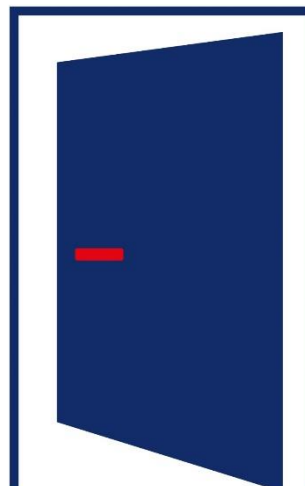
Find tre måder, Mathilde, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad blev konsekvensen?**

STYR DIG MAND

Julie er i sin første praktik som skibsfører på et containerskib. Hun er superglad for at være på havet og føler sig som *en af drengene*. Hun deltager for eksempel flittigt i konkurrencerne om, hvem der kan tage flest armbøjninger og vinder tit, for Julie er tidligere elitesvømmer.

Men 1. styrmanden er pige glad. Det advarede de filippinske skibsassistenter allerede om dag et, og lige siden har de været omkring Julie hver gang, de har fri. En aften hører Julie lyde uden for sit kammer. Nogen snakker på den anden side af døren, og hun opfanger ordene "Where is she?". Julie får hjertebanken og sover uroligt den nat.

I løbet af den kommende uge gentager lydene foran døren sig. Julie tør ikke låse den af sikkerhedshensyn, men hun begynder at sove med tøjet på, selvom det er alt for varmt. Hun spørger også maskinchefen, om hans hund Balter må sove på hendes kammer.

En eftermiddag lægger de til kaj i Shanghai, og besætningen går ud og spiser. De falder i snak med kolleger på et andet skib og drikker efterfølgende nogle øl. Julie går tidligt hjem. Omkring midnat vågner hun ved, at 1. styrmanden buldrer ind på hendes kammer med åben skjorte og forsøger at kravle ned i hendes køje, imens han snøvler "Hallo darling!"

Julie misser søvndrukkent med øjnene og når knap at opfatte, hvad der sker, før Balter strækker hals, gør og viser tænder. 1. styrmanden snubler ud af køjen, og hunden flænser ærmet på hans jakke, da han stikker af.

Julie sætter sig op og gisper efter vejret for at få sin vejtrækning på plads. Hendes venstre pegefingertitrer. Hun lytter ud i mørket for at høre, om han er forsvundet. Der er helt stille. Ingen reagerer på hundens glammen, og næste dag er der heller ingen, som spørger, hvad nattens postyr handlede om. Julie får til gengæld de værste opgaver resten af turen.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Julie?

Hvordan reagerer Julie? Hvordan reagerer andre?

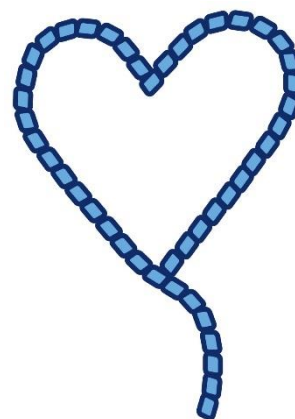
Hvad kan være grundene til, at ingen reagerer på, at hunden gør?

Find tre måder, Julie, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?

Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad blev konsekvensen?

EN HALV VIND

Agnete glæder sig til om tre uger at se kæresten og fortælle om oplevelserne som navigatør. Sejltiden har været fed, og hun er blevet venner med 1. maskinmester Ray. Han er englænder, og de deler en interesse for vikinger.

I dag er Ray i dårligt humør. Han siger 'Hey' og svarer med enstavelsesord, da Agnete kigger forbi maskinen for at sludre, så hun går hurtigt igen. På dækket pifter to mandlige skibsassistenter af hende.

Agnete ignorerer dem. En halv time senere prikker kaptajnen hende på skulderen og trækker Agnete til side. I utvetydige vendinger forklarer han, at hendes forhold til kokken Victor skal stoppe øjeblikkeligt.

"Undskyld, hvad snakker du om," siger Agnete, hvortil kaptajnen beder hende slappe af: "Jeg fortæller jo bare, hvad jeg har hørt. Og det lyder ikke så underligt, når du går og lokker med de store bryster." Agnete strammer kæberne og snerrer "Var der mere?"

Om aftenen finder hun Ray i messen og fortæller ham den latterlige historie om, at hun skulle have et forhold til Victor. Ray trækker på skuldrene og undviger Agnetes blik. Hun spørger, hvorfor han ikke gider svare. Ray sukker og gnider sig i panden. Han fortæller, at kaptajnen har opsøgt ham med rygter om trafik på gangene om aftenen. Det er Ray og skibsassistenten Selma, der har kysset og set hinanden hemmeligt en del gange, men det turde han ikke indrømme. I stedet har Ray sagt, at Agnete og Victor vist har noget kørende. "Sorry, it was stupid," siger Ray.

De sidste uger er et mareridt. Kaffepauserne med Ray er helt slut, og på dækket former skibsassistenterne hjerter af reb, når Agnete er i nærheden. I kabyssen skubber de hende frem i køen med stød fra underlivet og gisper hæst 'Åh, Victor!'. Da Agnete afmønstrer, er udtalelserne fra kaptajnen dårlige.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Agnete?

Hvordan reagerer Agnete? Hvordan reagerer andre?

Hvad kan være grundene til, at Agnete ikke afslører Ray og Selma? Og ikke reagerer på drengenes adfærd på dækket og i kabyssen?

Find tre måder, Agnete, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende? Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad blev konsekvensen?

TÆT PÅ RORET

Det er seks dage siden, at Dennis stod i Amsterdam og påmønstrede tankskibet. Det er første gang, han er på havet bortset fra sommerferieturene med familiens sejlbåd, men HF Søfart satte kursen. Han skal have sin sejltid og i gang med uddannelsen som skibsfører.

Som kadet foregår dagene på dækket med at banke rust, male og vedligeholde brandslukningsudstyr. Men Dennis er også nysgerrig efter at få indblik i, hvad der foregår på broen, hvor han drømmer om selv at stå en dag.

Når han har fri, kigger Dennis tit forbi broen og sludrer med vagthavende. Især overstyrmanden Janni er smaddersød og fortæller gerne detaljeret om, hvordan hun planlægger de konkrete operationer.

"Kom og se, der er tæt trafik," siger Janni. Dennis går over til radaren, og Janni flytter sig, så de står tæt op af hinanden. Janni rækker ud efter sin kaffekop, strejfer Dennis' underarm og aer ham.

"Nåh, men jeg skal også videre," siger han med tilbageholdt åndedræt og vender sig. "God røv og god vagt," griner Janni og klapper Dennis bagi og holder med fast næve om hans venstre balle.

Dennis er forvirret og går ned på sit kammer og gamer. Næste dag til morgenmaden sætter Janni sig ved siden af Dennis og spørger, hvad han skal lave i dag. Dennis fortæller om en ny opgave med at opmåle tankene.

"Så gælder det om at have hænderne skruet godt på," siger Janni og lægger sin hånd oven på Dennis'. Der bliver den liggende, imens Janni kigger ham intenst ind i øjnene og siger: "Hvis du ved, hvad jeg mener?"

På vej ud fra kabyssen klapper hun ham igen bagi, blinker med det ene øje og siger: "Du kan jo kigge op på broen i aften. Jeg er på vagt alene."

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Dennis?

Hvordan reagerer Dennis? Hvordan reagerer andre?

Hvad kan være grundene til, at Dennis ikke reagerer?

Find tre måder, Dennis, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

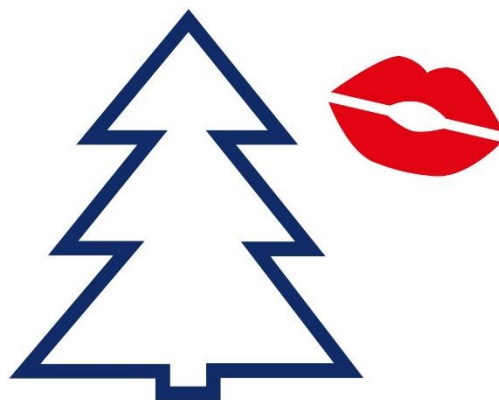
Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?

Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad blev konsekvensen?

HINT UDEN HENSYN

Morten er maskinmesterelev og elsker den frie tone på skibsværftet. Alle tager pis på hinanden, og humoren tømmer folk sammen.

Til sommerfesten spiller kollegerne brætspillet Hint. Line trækker et kort, hvor hun skal mime sangen 'Jeg så julemanden kysse mor'. Line illustrerer et juletræ med hænderne og gør som om, hun danser rundt om det. Kollegerne gætter, at det er noget med jul. Line viser thumbs up, skubber overkroppen frem, laver trutmund og kysselyde.

"Hva' fanden, er du ude på at score, Line?" siger en af kollegerne. Alle skraldgriner. Også Morten. Line smiler, men ryster på hovedet og laver flere fagter for at illustrere sin sang. Hun viser et langt skæg med hænderne.

"Nårh, det er sgu da Jens-Erik med det store fuldskæg!" siger Mads og giver Jens-Erik et dunk i ryggen. Jens-Erik udbryder: "Jeg er klar, Line! Jeg har set, hvordan du strutter med patterne. Det er skide svært at koncentrere sig."

Latteren brøler. Midt i et grineflip fremstammer Mads, at "hvis Lines arme var lige så store som hendes bryster, kunne det være, hun bedre kunne tage fra." Line vender øjne og siger, at "Nu er det så en julesang, I skal gætte!"

Næste dag spekulerer Morten på, om Line egentlig synes, det var sjovt, og fortryder, at han grinede så meget. Morten beslutter, at han vil spørge Line, om hun er okay med kommentarerne. Ugerne går, og der er ikke rigtig lejlighed til, at Morten taler med Line. Vittighederne om Line fortsætter, og Morten nøjes nu med at smile. I sit stille sind er han glad for, at det ikke er ham, de tager pis på, og at ingen har opdaget, at han har højeskræk.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Line? Og Morten?

Hvordan reagerer Line? Hvordan reagerer Morten? Og de andre?

**Hvad kan være grundene til, at det er svært for Line at sige fra?
Og for Morten at sige fra og få talt med Line?**

Find tre måder, Line, Morten, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Og hvad gjorde I?**

STØJ PÅ LINJEN

Rasmus er til søs for første gang som skibsassistent på et supply-skib. Han suger alt det nye til sig for at lære, hvordan man begår sig – fagligt, men også socialt, så i køen til mad ved kabyssen pifter han nu bare efter pigerne i stedet for at kalde på dem for at få fyldt sin tallerken.

I dag er der travlt på dækket. De skal afsted til en boreplatform med en del 10-fods containere, og overstyrmanden Beate kalder over radioen. "Vi skal have to mand ud og surre dækslasten," siger hun.

Rasmus sætter i bevægelse, men Peter griber ud efter hans arm og holder Rasmus tilbage.

"HVAD?" råber Peter i radioen. "Du går utrolig dårligt igennem. Hallo?" og så trykker han samtalen ud og beder Rasmus om ikke at foretage sig noget. Ti minutter senere er Beate på linjen igen. "Hey, vi skulle have surret den dækslast. Se så at komme i gang," siger hun vredt over radioen.

"Undskyld mig, men det har du altså ikke bedt os om," svarer Peter forurettet og kigger over på en kollega, som med det samme holder knappen nede, så det skratter højlydt på linjen.

Til 10-kaffe dukker Beate op i messen. Hun skælder ud over, at hendes ordrer ikke bliver fulgt. Alle kigger undrende på hinanden, og Peter spørger ud i rummet: "Hørte nogen af jer, at vi skulle surre dækslasten?" Alle ryster på hovedet. Rasmus undrer sig, men siger ikke noget. "Nu kommer I fandeme i gang," siger Beate og smækker døren hårdt bag sig.

"Hold kæft en sur kælling," siger Peter. "Jeg vil skide på, hvad den smatso spytter ud."

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Rasmus? Beate? Og de andre?

Hvordan reagerer Rasmus? Hvordan reagerer Beate? Og de andre?

Hvad kan være grundene til, at dækspersonalet ignorerer Beates kommandoer? Og at Rasmus ikke siger, at han hørte Beates besked?

Find tre måder, Rasmus, Beate, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Og hvad gjorde I?**

TEMA: BLIND PASSAGER

EN FROSSEN KANIN

Linus' røde fuldskæg skifter farve til hvid i det øjeblik, han træder ud på dækket. Alt er bidende koldt her i Qaqortok. Det er også meningen, for gæsterne på krydstogtskibet i Nordatlanten søger ekstreme oplevelser og håber at se isbjørne, hvalrosser og måske Grønlandshvaler.

Jobbet som skibsassistent på disse kanter er en barnedrøm for Linus. Han har været fascineret af det arktiske, siden han så julekalender med Nissebanden, og årene som frivillig i Greenpeace åbnede hans øjne for klimakampen.

"Ha' en god dag, Roger Rabbit," råber den amerikanske kok, da Linus er på vej ud af kabyssen efter morgenmaden. Officererne ved langbordet vender sig og laver gnaskelyde med fortænderne. "Jo tak, i lige måde," svarer Linus og rækker en afvæbnende hånd i vejret som svar på den daglige joke, der minder alle om, at han er vegetar.

Om lidt skal der være MOB-øvelse, før skibet stævner ud fra den sydgrønlandske by. Linus og kollegerne står klar på dækket. "Smid lige mand-overbord-dukken i redningsbåden," råber 2. styrmanden. Alvin og Fernando træder frem for at løse opgaven. "Hey," brøler 2. styrmanden, "overlad det til Emil. Så kan vi se, hvor stærk den lille, svenske bøsserøv er!"

Emil tager en dyb indånding i sin spinkle krop på 162 cm. Han har stået for skud alle 11 dage, M/S Snowflake har været afsted. Linus er dødtræt af hetzen, så da øvelsen er slut, spørger han 2. styrmanden, hvorfor han hele tiden er efter Emil. "Det er jo ikke fair! Vi er rigeligt med folk, der kan tage de tungeste opgaver," siger Linus. "Nu skal jeg sige dig en ting," svarer 2. styrmanden og stiller sig så tæt, at hans spydråber rammer Linus' kind: "Her ombord passer enhver sit. Forstået? Og så kan du gå op i stævnen og spejle efter isflager."

To timer senere står Linus stadig forrest på dækket. Stivfrossen.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Linus? Emil? Og de andre?

Hvordan reagerer Linus? Hvordan reagerer Emil? Og de andre?

Hvad kan være grundene til, at 2. styrmanden hetzer Emil?

Hvad kan blive konsekvenserne af, at Emil siger fra?

Find tre måder, Linus, Emil, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad var konsekvensen?
TEMA: ORD OMBORD**

EN SKAMFULD SAMTALE

Thomas har aldrig været i Mellemøsten og glæder sig over, at supertankeren snart lægger til kaj i Oman. Han er 2. styrmand og er blevet venner med den unge brasilianske styrmand, Esperanza, og nu har han lovet hende at gå med og se på byen og købe en kjole.

Thomas kommer ind i cargo control room for at aflevere en mappe med papirer til kaptajnen og maskinchefen, som venter på rederiets superintendent Ole. Thomas er lige ved at støde ind i ham på vej ud, men Ole ænser det ikke. "Undskyld forsinkelsen!" siger Ole højlydt til sine to danske kolleger. "Hun skulle jo lige blive færdig med dagens blowjob."

Thomas spærrer øjnene op, standser i døråbningen og vender sig for at se mændenes reaktion. Alle tre kaster hovedet bagover og lader latteren boble ud gennem deres åbne munde. "Undskyld mig," siger Thomas. "Var der mere?" Kaptajnen svarer: "Ja, du må godt lige komme med en kande kaffe."

Thomas er rystet. Han forhaler kaffen med vilje og vender tyve minutter senere tilbage til kontrolrummet. "Det skal gøre godt med en kop sort," siger Ole. Kaptajnen dunker Ole i ryggen og svarer: "Mener du kaffen, eller er du allerede begyndt at drømme om Esperanzas væsker?"

Ved frokosten næste dag sætter Thomas sig langt fra de tre mænd og med Esperanza ved sin side. Alligevel kan han ikke undgå at høre, at de taler højlydt og detaljeret om hendes kønsorganer. Men Thomas er den eneste ud over dem, som forstår dansk.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

**Hvordan tror I, at det påvirker Thomas? Og Esperanza?
Hvordan reagerer Thomas? Hvordan reagerer andre?**

**Hvad kan være grundene til, at kaptajnen, maskinchefen og
superintendenten taler sådan om Esperanza?**

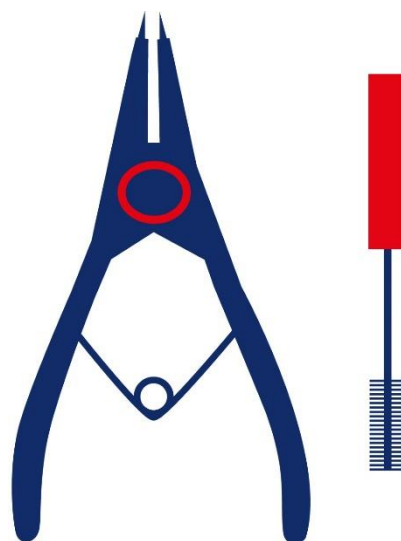
Find tre måder, Thomas, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad var konsekvensen?**

PAKDÅSE-LATTER

Simone er næsten færdig som maskinmester. Hun er på en boreplatform for sidste gang før eksamen og ved, at hun er dygtig, men det kniber med at få lov at lave noget.

"Ja, man kan sgu ikke både have sort om øjnene og sort på fingrene," sagde kollegerne i begyndelsen, så Simone holdt op med at gå med mascara. Hun gjorde i stedet meget ud af at fortælle, hvordan hun som barn rodede med biler med sin far, der er mekaniker. Det hjalp lidt. Hun fik lov til at renovere topstykket på en hjælpemotor.

I dag er Simone i gang med at skifte pakedåsen på en stor kølevandspumpe. Henrik stirrer på hende. "Det der er vist ikke noget for dig. Det kræver hår på brystet – og det går jeg sgu ikke ud fra, at du har!" Simone er paf. I forvirringen griber Henrik hendes låseringstang og siger: "Lad lige mig om det der. Det skal jo gøres ordentligt, og det tvivler jeg på, at tøsebørn kan klare."

"Nu stopper du," svarer Simone. Kollegerne vender sig om og klapper begejstret. Et kort øjeblik tror Simone, at de er på hendes hold, og siger bestemt til Henrik: "Jeg har faktisk taget på det."

"Hvem fanden har du *taget* på, hva' Simone?" siger Henrik og nedstirrer hende.

Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?

Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?

Hvordan tror I, at det påvirker Simone? Og kollegerne?

Hvordan reagerer Simone? Hvordan reagerer andre?

Hvad kan være grundene til Henriks opførsel og at ingen siger fra?

Find tre måder, Simone, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?

Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad var konsekvensen?

UVELKOMMEN OMBORD

Jasmina rækker hånden frem for at hilse på 1. styrmanden til ship familiarization en onsdag formiddag på containerskibet i Aarhus Havn. Hun er kadet og skal i fire måneder med på to ture til Kina via Suezkanalen.

 KVINDER

 MUSLIMER

"Dav, jeg hedder Jørgen. Inden vi går i gang, skal du lige vide, at der er to ting, vi ikke kan lide her: kvinder og muslimer!"

"Hold da op! Det var alligevel noget," svarer Jasmina med løftede øjenbryn. "Ja, jeg foretrækker, at man siger tingene, som de er. Og du er vel muslim?" siger Jørgen. "Øh ja, men det er nu ikke noget, der fylder," siger Jasmina.

"Det rager heller ikke mig, hvis du bare sørger for at passe ind. Lad os komme i gang," siger Jørgen og drejer rundt på hælen. I højt tempo skrider han ned ad gangen og peger til højre og venstre, imens han forklarer, hvor redningsbådene er, og hvor Jasmina skal møde ved evakueringsignal og brand.

"Det er godt nok et stort skib," siger Jasmina og ærgrer sig over, at det er den eneste sætning, hun kan finde på. Al faglighed er forsvundet fra hukommelsen lige nu. "Ja, der er mange detaljer ombord, men jeg orker ikke at sætte dig ind i det. Jeg gider ikke lære kvinder op, for det er spild af tid. I skal jo alligevel hjem og føde, inden man ser sig om. Sådan går det nok også med dig, Jytte!" siger Jørgen uden at vende sig om.

"Jeg hedder faktisk Jasmina," svarer Jasmina studst og er glad for, at Jørgen ikke kan se, hvor stramme hendes kæber er. "Her på skibet kalder jeg alle kvinder Jytte. Det er nemmere at holde styr på." Jasmina er tavs og målløs resten af rundvisningen. Tilbage på broen rækker Jørgen mappen med skibets safety management system, og Jasmina læser den hurtigt og skriver under på, at hun har fået den obligatoriske sikkerhedsinstruktion. "Tak for nu," siger Jasmina og går ned på sit kammer for at pakke ud.

**Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
Hvad fortæller det om, hvad der er 'normalt' i kulturen på skibet?**

Hvordan tror I, at det påvirker Jasmina? Og kollegerne?

**Hvad kan være grundene til 1. styrmandens opførsel?
Hvordan reagerer Jasmina? Hvad kan være grunden til hun ikke siger fra?**

Find tre måder, Jasmina, kollegerne og ledelsen kunne/burde reagere?

**Har I selv oplevet, overværet eller hørt om noget lignende?
Hvordan påvirkede det jer? Hvad gjorde I, og hvad var konsekvensen?**